VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Muistio

Sonja Landes (VNK)

7.3.2025

EU/17/2025
EU/17/2025-VNK-9

Ylimääräinen Eurooppa-neuvosto 6. maaliskuuta 2025

Ylimääräisen Eurooppa-neuvoston aiheina 6. maaliskuuta 2025 ovat Ukraina ja Euroopan puolustus.

Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainan presidetti Volodymyr Zelenskyin kanssa Ukrainaa koskevista viimeaikaisista tapahtumista. Aiheesta annettiin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joita tuki 26 valtion tai hallitusten johtajaa. Puheenjohtajan päätelmissä Eurooppa-neuvosto vahvisti jatkuvan ja vankkumattoman tukensa Ukrainalle ja totesi, että Venäjän aloittama hyökkäyssota on lopetettava solmimalla oikeudenmukainen ja kestävä rauha. Eurooppa-neuvosto linjasi myös, että Ukrainasta ei voida neuvotella ilman Ukrainaa ja että aselepo- tai tulitaukosopimukseen on liitettävä Ukrainalle annettavat vankat ja uskottavat turvatakuut. Rauhan on kunnioitettava Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Rauhasta neuvoteltaessa Ukrainan aseman on oltava vahva, ja EU on sitoutunut antamaan vahvempaa tukea Ukrainaa yhdessä kumppanien ja liittolaisten kanssa.
Suomen aloitteesta EU-johtajat pyysivät Euroopan komissiota nopeuttamaan Ukrainalle jo päätetyn tuen maksamista. Lisäksi Suomen aloite Ukrainan tukivälineen monipuolisemmasta käyttämisestä Ukrainan tuen kasvattamiseksi hyväksyttiin.

Euroopan puolustuksen osalta Eurooppa-neuvosto antoi päätelmät ja totesi, että Euroopan on otettava suurempi vastuu puolustuksestaan merkittävästi muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Eurooppa-neuvosto korosti, että jäsenvaltioiden on lisättävä puolustusmenojaan, ja suhtautui myönteisesti Euroopan komission suunnitelmaan eurooppalaisen puolustuksen vahvistamiseksi. Eurooppa-neuvosto korosti, että EU:n kaikkien maa-, ilma- ja merirajojen puolustus edistää koko Euroopan turvallisuutta, erityisesti EU:n itärajalla.

Eurooppa-neuvosto jatkaa keskusteluja Ukrainasta sekä Euroopan puolustuksen vahvistamisesta tulevissa kokouksissaan.

Eurooppa-neuvosto kokoontui ylimääräiseen kokoukseen 6. maaliskuuta 2025. Kokouksen aiheina olivat Ukraina ja Euroopan puolustus. Kokouksen työlounaalle osallistui Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi. Ukrainasta annettiin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joita tuki 26 valtion tai hallitusten johtajaa. Eurooppa-neuvosto antoi päätelmät Euroopan puolustuksesta.

Eurooppa-neuvoston on tarkoitus palata kokouksen aiheisiin tulevissa kokouksissaan.

Ukrainan osalta Eurooppa-neuvosto korosti EU:n tukea Ukrainalle sekä toi esille Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan laajempia vaikutuksia Euroopan ja kansainväliseen turvallisuuteen. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat kumppaniensa ja liittolaistensa kanssa sodan alkamisesta lähtien korostaneet, että sota on lopetettava solmimalla kattava, oikeudenmukainen ja kestävä rauha, jonka perustana ovat YK:n peruskirjan periaatteet ja kansainvälinen oikeus.

Eurooppa-neuvosto korosti seuraavien periaatteiden merkitystä kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestävään rauhaan johtavissa neuvotteluissa: Ukrainasta ei voida neuvotella ilman Ukrainaa eikä Euroopan turvallisuuteen vaikuttavia neuvotteluja voida käydä ilman, että Eurooppa osallistuu niihin. Aselepo tai tulitauko voidaan toteuttaa vain osana kattavaan rauhansopimukseen johtavaa prosessia ja tällaiseen sopimukseen on liitettävä Ukrainalle annettavat vankat ja uskottavat turvatakuut, jotka myötävaikuttavat Venäjän hyökkäysten estämiseen tulevaisuudessa. Rauhan on kunnioitettava Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta.

Eurooppa-neuvosto totesi, että Ukrainan aseman tulee olla mahdollisimman vahva ja siksi unioni sitoutuu edelleen tukemaan Ukrainaa vahvemmin. Euroopan unioni aikoo edelleen antaa Ukrainalle säännöllistä ja ennakoitavissa olevaa rahoitustukea. Eurooppa-neuvosto tarkasteli toimia, joilla toimitetaan sotilaallista tukea Ukrainalle. Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille jäsenvaltioiden valmiuden lisätä pikaisesti toimia, joilla vastataan Ukrainan kiireellisiin sotilaallisiin ja puolustustarpeisiin ja kehottaa neuvostoa edistämään aloitteita, joilla vahvistetaan EU:n sotilaallista tukea Ukrainalle.

Kattavaa, oikeudenmukaista ja kestävää rauhaa koskevia neuvotteluja silmällä pitäen Euroopan unioni ja jäsenvaltiot ovat valmiita osallistumaan tiiviimmin turvatakuiden antamiseen toimivaltansa ja suorituskykyjensä puitteissa.

Euroopan puolustuksen osalta Eurooppa-neuvosto totesi päätelmissään, että Euroopasta on tultava suvereenimpi ja sen on otettava suurempi vastuu puolustuksestaan. Unioni aikoo nopeuttaa tarvittavien välineiden ja rahoituksen käyttöönottoa, jotta voidaan lujittaa Euroopan unionin turvallisuutta ja sen kansalaisten suojelua. Tällä tavoin unioni vahvistaa yleistä puolustusvalmiuttaan, vähentää strategisia riippuvuuksiaan, ratkaisee kriittiset suorituskykypuutteensa ja lujittaa Euroopan puolustuksen teknologista ja teollista perustaa vastaavasti kaikkialla unionissa, jotta se pystyy paremmin toimittamaan tarvittavan määrän puolustustarvikkeita nopeutetussa tahdissa.

Eurooppa-neuvosto korosti, että on tarpeen edelleen lisätä merkittävästi Euroopan puolustusta ja turvallisuutta koskevia menoja ja toivotti tervetulleeksi komission aikomuksen mahdollistaa tämä vakaus- ja kasvusopimuksen joustoin ja kehotti komissiota tutkimaan jatkotoimia tämän osalta sekä ehdottamaan lisärahoituslähteitä puolustusta varten.

Eurooppa-neuvosto määritti ensisijaiset toiminta-alat EU:n tasolla suorituskykyihin liittyen sekä toi esille useita muita toimita puolustuksen ja sen rahoituksen vahvistamiseksi, kuten Euroopan investointipankin toimet sekä EU:n maa-, ilma- ja merirajojen valvonnan ja puolustuksen, jotka edistävät koko Euroopan turvallisuutta erityisesti EU:n itärajalla, kun otetaan huomioon Venäjän ja Valko-Venäjän aiheuttamat uhkat.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto palautti mieleen, että turvallisuuden ja puolustuksen suhteen vahvempi ja toimintakykyisempi Euroopan unioni vaikuttaa myönteisesti maailmanlaajuiseen ja transatlanttiseen turvallisuuteen ja täydentää Natoa, joka on edelleen yhteisen puolustuksen perusta niille valtioille, jotka ovat sen jäseniä.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi